

FENIXPROGRAMMET 2015–2016

Strategiskt ledarskap för ideella organisationer – med idén i fokus. De ideella organisationernas drivkraft är en tydlig idé om att något viktigt måste göras. Utifrån idén definieras ett uppdrag som upplevs som en nödvändighet. Men likt Fågel Fenix, som med ny livskraft gång på gång återuppstår, måste den ideella organisationens idé och uppdrag ständigt levandegöras och omsättas i relevant verksamhet. Denna förnyelseprocess är grunden för en framgångsrik organisation eller rörelse.

Huvudsponsor **pwc**

IDEELL ARENA

1: Vad styr världen?

Avsnitt 1: 12-16 oktober 2015

Vad styr världen? – om organisering, reglering och det svenska civilsamhällets utveckling och gränser

I Fenixprogrammets första avsnitt målas en annan världsbild än den som oftast träder fram ur traditionell omvärldsanalys. Det blir en krävande intellektuell resa som i slutänden ska resultera i ett antal aha-upplevelser och viktiga insikter.

Som ledare är det inte bara de synliga och förmodade hindren för verksamheten man måste hantera. Än svårare är det när fenomen i vår omvärld, vilka vi bara delvis är medvetna om, formar våra föreställningar om hur vi bör agera.

Ett antal globala processer tycks idag vara på väg att likrikta hur vi leder och styr vår verksamhet. Oavsett om vi finns i ideell sektor, offentlig sektor eller näringslivet. Oavsett om vi har vår bas i Stockholm eller Dublin.

Detta ställer oss inför nya utmaningar när vi försöker driva på utvecklingen åt det håll vi vill. Det kräver andra instrument för strategiarbetet än de vi normalt använder.

Ett antal konkreta frågeställningar utgör fonden när vi närmar oss dessa trender och söker vägar framåt:

/ Varför får vi allt fler regler och standarder som avser att styra vårt handlande och sätter press på oss?

/ Är en vardag som består av målstyrning, resultatenheter, bokföringslagar, kvalitetskoder, etiska riktlinjer, nyckeltalsjakt och balanserade styrkort de ideella organisationernas givna framtid för att bli effektiva i olika intressenters ögon?

/ Verksamheter tycks sällan förändras i grunden, trots stora satsningar på att omorganisera, men ändå fortsätter vi med nya förändringsprojekt – varför då?

/ Vad betyder den alltmer internationella spelplanen för oss på sikt?

/ Hur ser det svenska civilsamhället och det ideella engagemanget ut idag och hur ser det ut i framtiden?

Syfte med avsnittet är att:

- fånga fundamentala samhällsförändringar vilka påverkar vårt handlingsutrymme som ledare;
- fördjupa vår kunskap om och förståelse av dessa förändringar utifrån ett civilsamhällesperspektiv;
- utforska möjliga sätt och modeller för att som ledare strategiskt förhålla sig till dessa fenomen och aktivt agera utifrån dem.

Medverkar gör bl a:

Nils Brunsson, professor i företagsekonomi vid Uppsala Universitet och Score.

Lars Svedberg, professor vid Ersta Sköndal högskola.

Lars Trägårdh, professor i historia vid Ersta Sköndal högskola.

Susanna Alexius, ekonomie doktor i företagsekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och Score.

Klara Tomson, filosofie doktor i företagsekonomi vid Södertörns högskola.

Ola Segnestam Larsson, ekonomie doktor i företagsekonomi vid Ersta Sköndal högskola och Stockholms universitet.

2: Ideella organisationers unika förutsättningar

Avsnitt 2: 22-26 februari 2016

Ideella organisationer och strategiskt ledarskap – om unika uppdrag, specifika förutsättningar, särart och mervärde.

Långsiktigt utvecklingsarbete som skapar förutsättningar för en organisation eller rörelse att även i framtiden uppnå sitt uppdrag benämns ofta ”strategi”.

För att levandegöra och konkretisera strategiska utmaningar utifrån ideella organisationers verklighet krävs dock oftast helt andra modeller och tankesätt än de traditionella.

Bästa långsiktiga utväxling på sitt handlande får den ledare som har en fördjupad förståelse för den ideella sektorns särdrag och utmaningar.

Genom insikt i ideella organisationers specifika logik och unika förutsättningar för ledarskap kan man bättre lotsa sig förbi hotande blindskär och navigera med sikte på visionerna.

Fenixprogrammets andra avsnitt närmar sig dessa strategiska utmaningar genom att belysa och analysera frågeställningar som:

/ Hur hanterar vi alltmer flytande gränser mellan ideell sektor å ena sidan och näringslivet och offentlig sektor å andra?

/ Vilka spänningar och förändringar finns det i relationen mellan medlemmar, ideella krafter, förtroendevalda, givare, anställda och andra supporterters?

/ Vilka nya arenor, partners, nätverk och allianser blir viktiga för oss framöver?

/ Hur bemöts och hanteras nyskapande och innovation inom och utanför de existerande organisationerna?

/ Hur går identitets- och organisationsförändring till i ideella organisationer?

/ Hur kopplas konkreta utmaningar kring legitimitet, resursgenerering och positionering till detta sammanhang?

Syfte med avsnittet är att:

- fördjupa förståelsen för de ideella organisationernas specifika logik och unika förutsättningar för ett strategiskt ledarskap;
- reflektera över den ideella sektorns särart och hur denna kan skapa mervärde som bygger starkare positioner i samhället;
- med utgångspunkt i detta och med stöd av modeller stärka deltagarnas förmåga att arbeta med och leda långsiktigt, strategiskt utvecklingsarbete.

Medverkar gör bl a:

Per-Olof Berg, professor i Strategic Corporate and Market Communication vid Stockholms Universitet.

Johan Hvenmark, ekonomie doktor vid Ersta Sköndal högskola

Johan von Essen, docent vid Ersta Sköndal högskola.

Emma Stenström, docent vid Handelshögskolan i Stockholm.

Torbjörn Einarsson, ekonomie doktor vid Handelshögskolan i Stockholm.

Stefan Einarsson, ekonomie doktor vid Handelshögskolan i Stockholm.

3: Internationell utblick

Avsnitt 3: 10–13 maj 2016

Den ideella sektorns utvecklingsvägar och ledarskapets roll – fallet Irland och Nordirland.

För knappt hundra år sedan delades Irland i en nordlig och sydlig del. Ön utgör ett veritabelt eldorado för att förstå hur samhällsutvecklingen på olika sätt formar den ideella sektorn, men samtidigt hur den ideella sektorn själv formar samhället. Det visar tydligt på vägval man ständigt står inför, men sällan förstår vidden av eller ens är medveten om. Man kan ta till vapen eller arbeta för försoning. Man kan bidra till att bygga ett samhälle på invandrad arbetskraft eller använda segregationen som en förevändning för att stärka de nationalistiska och rasistiska argumenten. Man kan bygga sin verksamhet på att göra för andra eller stärka andra att göra själva. Men vad de besluten får för betydelse för samhällsutvecklingen och den egna organisationens framtida roll är oerhört svårt att bedöma.

Fenixprogrammets tredje avsnitt tar sitt avstamp i det internationella perspektivet för att tänja våra egna tankaramar för vad den ideella sektorn är – och skulle kunna vara. Vi ställer ett antal frågor för att komma bakom fenomen som i en svensk miljö ofta tycks endimensionella:

/ Vad kan vi konkret lära av kollegor vars ledarskapsfilosofier är sprungna ur andra kulturella sammanhang?

/ Signalerar "filantropi" och "empowerment" väsensskilda värdesystem eller kan de existera sida vid sida i ett samhälle och även i samma organisation?

/ Hur har de ideella sektorerna i Republiken Irland och i Nordirlands katolska respektive protestantiska delar utvecklats?

/ Vilka antaganden, värderingar och normer förklarar skillnader och likheter i utvecklingen?

/ Vad är socialt entreprenörskap egentligen och vilken roll spelar det i det irländska civilsamhället?

Syfte med avsnittet är att:

- fördjupa förståelsen för samspelet mellan det omgivande samhället och civilsamhällets organisationer genom att analysera detta i ett annat kulturellt sammanhang;
- kritiskt undersöka hur utvecklingen av den ideella sektorn formar ledarskapets innehåll och vilka effekter detta får;
- vidga vår syn på möjligheterna i ett strategiskt ledarskap genom möten med kollegor från andra kulturer och därigenom inspireras att översätta avsnittets lärande till praktisk handling;
- knyta ihop de tre avsnittens lärdomar och utifrån ett strategiskt ledningsperspektiv utforska kopplingarna mellan dem.

Medverkar gör bl a:

Gemma Donnelly Cox, Academic Director, CNM – Centre for Nonprofit Management, Trinity College, Dublin.

Nora Smith, Chief executive officer, CO3 Chief officers 3rd sector.

Syfte

Fenixprogrammet avser att ge dig en väsentligt breddad och fördjupad förståelse för de ideella organisationernas långsiktiga utmaningar och strategiska kärnfrågor.

Du utmanas att utveckla ditt eget tänkande utifrån den egna organisationens konkreta situation.

Genom det skärper du din förmåga att identifiera möjliga strategiska vägval och dilemman.

Din strategiska handlingsberedskap stärks och du står bättre rustad att hitta lämpliga angreppssätt för utvecklingsarbetet på hemmaplan.

• Tre avsnitt, tre centrala teman.

Programmet är uppdelat på tre avsnitt som baseras på tre centrala teman:

• **Omvärlden utifrån styrning och organisering –**

stärker din förståelse för processer i samhället som påverkar ditt strategiska handlingsutrymme;

• **De ideella organisationernas unika förutsättningar –**

ger dig kunskap om och modeller för att hantera de specifika utmaningarna i långsiktigt, strategiskt utvecklingsarbete;

• **Internationell utblick och spaning –**

erbjuder dig användbara insikter både om ideella organisationers och om ledarskapets förutsättningar i andra samhällssystem.

Ny kunskap, erfarenhetsutbyte och egen reflektion – med sikte på handling.

Vi bearbetar kontinuerligt ny kunskap och nya insikter tillsammans för att relatera dem till din egen organisations förutsättningar. Att medvetet försöka skifta perspektiv, att fundera över organisationens roll relaterat till samhällsutvecklingen i stort, att utmana för givet tagna världsbilder och organisatoriska sanningar, är kärnan i programmet. Genom att på så vis utveckla den egna kunskapen får du ett mer reflekterat och (själv) kritiskt förhållningssätt. I detta spänningsfält mellan å ena sidan övergripande omvärldsbilder och å andra sidan modeller vilka hjälper dig att hantera den egna organisationens utmaningar, får du stöd att skapa dina egna individuellt anpassade verktyg och tankemodeller för att du ska bli en ovärderlig resurs i din organisations framtida utvecklingsarbete.

Forskare och ledare som stöd för lärandet.

Genom vårt arbete med ledarskapsutveckling har vi ett brett kontaktnät med forskare. En stor del av den relevanta forskningen har ännu bara marginellt omsatts till allmän kunskap. Därför engagerar vi ett antal forskare i programmet. Men du kommer även att möta intressanta ledargestalter vilka har relevanta erfarenheter att dela.

Programmet utvecklas med dig.

För att på bästa sätt anpassa programmets innehåll till din verklighet och dina behov, genomförs innan programstart intervjuer med samtliga deltagare. Utifrån intervjuerna, de samtal som förs under programmets gång eller på grund av andra överväganden, kan en del av det innehåll vilket beskrivs här komma att modifieras.

Kollegialt samtal och nya nätverk.

Det skapas kontinuerligt utrymme för mer eller mindre styrda diskussioner mellan dig och dina kollegor. Därför förutsätts att du är öppen för att delta i sådana samtal. Att du vill dela med dig av egna erfarenheter och lärdomar. På så vis får du möjlighet att skapa värdefulla, personliga nätverk inom den ideella sektorn.

Eget arbete.

Med en detektivinspirerad metod iakttar du löpande fenomen i den egna organisationen och dess omgivning, som knyter an till de olika avsnittens teman. Visst eget förberedelsearbete före och mellan träffarna ingår.

Vem är du?

Du har delansvar för det långsiktiga, strategiska utvecklingsarbetet och en formell eller informell ledningsroll. Du kan vara förtroendevald eller anställd, arbeta centralt eller regionalt, finnas i en stabsfunktion likväl som i en verksamhet.

Din plattform kan vara en folkrörelse, en paraplyorganisation, en stiftelse, en regional organisation, ett socialt kooperativ eller någon annan typ av ideell organisation. Vi vill att du som deltagare ska möta kollegor från olika verksamhetsfält, t.ex. idrott, folkbildning, fackligt arbete, religion, bistånd, kultur, miljö, socialt och insamling.

Vi är av den bestämda uppfattningen att bredden främjar spänst i utbytet och är en förutsättning för dynamiska samtal.

Därför eftersträvar vi mångfald bland deltagarna.

Omfattning.

De tre avsnitten genomförs på 4,5 + 4,5 + 4 dagar under en åtta-månadersperiod. Det första avsnittet genomförs på Värmdö, det andra på Svartsjölandet, bägge strax utanför Stockholm och det sista på Irland. I delar av programmet används engelska.

Avsnitt 1: 12–16 oktober 2015

Avsnitt 2: 22–26 februari 2016

Avsnitt 3: 10–13 maj 2016

Programledning:

Katharina Persson, IDEELL ARENA, verksamhetsutvecklare, Pedagogik och utveckling på Sensus Studieförbund
Truls Neubeck, Kvalitetsansvarig på Famna och doktorand på The Jönköping Academy for Improvement of Health and Welfare, Högskolan i Jönköping.

Kostnad:

Programavgift: 37 000 kr för IDEELL ARENAs partners, 52 000 kr för övriga. Till detta kommer kost, logi och resor.

Anmälan:

Hämta din anmälningsblankett på IDEELL ARENAs hemsida www.ideellarena.se eller via e-post ulrika.erkSELL@ideellarena.se

Sista anmälningsdag: 12 juni 2015

Kostnadsfri avbokning kan ske fram till 2 månader före kursstart. Vid avbokning därefter återbetalas inte programavgiften. Fakturering sker senast 6 veckor före programstart. Resor, kost och logi ingår ej i avgiften. IDEELL ARENA bokar logi för dig. För avbokning av kost och logi gäller respektives kursgårds avbokningsregler.

Mer information

Har du några frågor är du välkommen att höra av dig till Ulrika Erksell via e-post ulrika.erkSELL@ideellarena.se eller 073-939 58 65.

Något viktigt måste göras. Och vi gör det.

Vi driver IDEELL ARENA

Akademikerförbundet SSR, Amnesty, Arbetsgivaralliansen
Arbetsgivarföreningen KFO, Astma- och Allergiförbundet, BRIS, Cancerfonden
Concord Sverige, Djurskyddet, Erikshjälpen, Famna, Folkets Hus och Parker
Folkbildningsförbundet, Folkbildningsrådet, Förbundet S:t Lukas
Föreningen Furuboda, Föreningen Norden
Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Friluftsförbundet
Hela Människan, Hjärt-Lungfonden, Hyresgästföreningen, Ibn Rushd Studieförbund
IDEA - Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer, IOGT-NTO
IOGT-NTO Juniorförbund, Jagvillhabostad.nu, Jusek, KFUM, Korpen
Kungl. Sällskapet Pro Patria, Kvinna till kvinna, Lika Unika
Linköpings Stift Svenska kyrkan, LSU - Sveriges Ungdomsorganisationer
Läraryrket, Mag- och Tarmförbundet, MHF, Naturskyddsföreningen
Neuroförbundet, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, PRO
Reumatikerförbundet, RFSU, Riksförbundet unga musikanter, Riksidrottsförbundet
Rädda Barnen, Röda korset, Scouterna, Sensus studieförbund, SISU Idrottsutbildarna
Sociala Missionen, SPF Seniorerna, Stockholms Ungdom, Studieförbundet Bilda
Studieförbundet Vuxenskolan, Svensk sjuksköterskeförening
Svenska FN-förbundet, Svenska Fotbollsförbundet, Svenska Golf förbundet
Svenska Gymnastikförbundet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund
Svenska Turistföreningen, Svenskt Friluftsliv, Sveriges Akademiska Idrottsförbund
Sveriges förenade studentkårer, Sveriges kvinnolobby
Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund
Sveriges Motorcyklister Centralorganisation, Sverok, Synskadades Riksförbund, TCO
Trygghetsrådet TRS, Vetenskap & Allmänhet, Vårdförbundet, Västerås Stadsmission